

Wmo-abonnement heeft ongewenste sociale gevolgen

RAYMOND GRADUS, HOGLERAAR
BESTUUR EN ECONOMIE VU

Het nieuwe kabinet wil de eigenbijdrageregeling in de Wmo aanzienlijk beperken. Is de maximale eigen bijdrage Wmo nu nog afhankelijk van huishoudsamenstelling, inkomen en vermogen, vanaf 2019 geldt een vast abonnementstarief van 17,50 euro per 4 weken voor iedereen. Het lijkt een sympathieke gedachte, maar is het niet.

Het haalt de hele gedachte achter de participatiesamenleving onderuit en gemeenten die ingezet hebben op thuiswonen worden extra getroffen. De prikkel voor veel mensen die nu naar volle tevredenheid bijvoorbeeld zelf de huishoudelijke hulp organiseren, valt immers weg. Inwoners die, zeg voor drie uur om de week 100 euro per maand betalen, zouden straks een dief van hun portemonnee zijn als ze niet bij de gemeente aankloppen. Voor hen wordt het dus veel goedkoper gebruik te maken van een Wmo-voorziening, terwijl ze het nu prima kunnen betalen. Ook het gebruik van andere voorzieningen wordt veel ondoelmatiger. Stel een inwoner vraagt een scootmobiel aan. Zijn lichamelijke beperkingen staan niet ter discussie. Nu wordt nog gekeken naar zijn vermogen en soms wordt een bijdrage gevraagd door het verkopen van zijn elektrische fiets of met een aanvulling van zijn spaarrekening. Straks kost een scootmobiel de inwoner maar 17,50 euro per maand. Het is dan ook terecht dat de VNG protest heeft aangetekend. Een uniform tarief voor Wmo-voorzieningen jaagt de gemeenten op extra kosten en de opgenomen compensatie is zeker niet voldoende, zo geeft overigens ook het CPB aan.

Maar belangrijker nog, het haalt de motivatie onderuit om inwoners gebruik te laten maken van de eigen kracht. Gevolg is dat er op termijn weer bezuinigd moet

worden omdat weer veel meer mensen gebruik maken van regelingen, terwijl ze het zelf prima kunnen regelen. Dit zal ten koste gaan van de mensen die het niet zelf kunnen regelen.

Gemeenten hebben een aantal sociale overheidstaken van het Rijk overgenomen. Sinds de jaren negentig gaan gemeenten over woon- en vervoersvoorzieningen en rolstoelen voor gehandicapten. Gemeenten zijn immers goed in staat om vast te stellen wie deze voorzieningen nodig heeft. Toch ging de politieke discussie vooral over de vraag of gemeenten hun fictieve budget uitgaven. Na de eerste negen maanden bleken gemeenten geld over te houden en werd de mogelijkheid om eigen bijdragen te vragen sterk ingeperkt. Echter na een aantal jaren werd geconstateerd dat gemeenten geld tekort kwamen en moest er 100 miljoen euro bij. In 2015 zijn ook begeleiding en activering overgebracht naar het gemeentelijke domein om de eigen kracht, het sociale netwerk en de voorzieningen in een gemeente beter te benutten. Vandaar dat een aanzienlijke, volgens sommige een te grote, budgetkorting wordt aangebracht. Daarbij krijgen gemeenten ook meer ruimte de eigenbijdrageregeling naar eigen inzicht in te vullen.

Het is wrang dat het nieuwe kabinet dit in één pennenstreek weer ongedaan lijkt te maken, overigens met behoud van de budgetkorting. De geschiedenis lijkt zich te herhalen. Ook nu wordt kort na een decentralisatie de beleidsruimte van gemeenten aanzienlijk beknot. Dit terwijl de gemeentelijke praktijk goed en doelmatig functioneert, zo blijkt uit de vele studies over de Wmo. En ook het systeem van eigen bijdragen 'positief werkt', zo stelde staatssecretaris Van Rijn begin oktober nog vast in een brief aan de Tweede Kamer. Het is onze indruk dat deze praktijk onvoldoende heeft doorgeklonken toen men dit plan besprak aan de

formatietafel. Zorgvuldig en betrouwbaar besturen vergt dat Haagse politici de lokale praktijk serieus nemen en niet het nemen van populaire maatregelen die op termijn niet houdbaar zijn.

Deze oproep wordt mede ondertekend door tien wethouders uit de Achterhoek.